

Список використаних джерел

1. Воронкін О.С. Можливості використання системи QR-кодів у вищій школі / О.С.Воронкін // FOSS Lviv 2014: збірник наукових праць четвертої міжнародної науково-практичної конференції (24-27 квітня 2014 р., м. Львів). – Львів, 2014. – С. 145-149.
2. Бузько В. Л. Єчкало Ю. В. Можливості використання qr-кодів у навчанні фізики // В.Л.Бузько Ю. В. Єчкало. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/1808/1808.04211.pdf>
3. Морзе Н.В. Як навчати вчителів, щоб комп'ютерні технології перестали бути дивом у навчанні? / Н.В.Морзе // Комп'ютер у школі та сім'ї №6, 2010. – С.10-14.

ЧУЧКА І.М.

Мукачівський державний університет, Україна

ЗАКАРПАТТЯ – ЦЕНТР ПОЧАТКУ ОСВІТНІХ ПРОЦЕСІВ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

Для нашого краю минуле тисячоліття, а особливо ХХ – було настільки різноманітним і цікавим, що мабуть і на сьогодні можна вважати актуальними слова Вікентія Шандора: «протягом історичного розвитку наших земель під чужими окупаціями, наш період виявляв велику життєздатність й організаційну силу в напрямі свого національного збереження і розвитку народної освіти та власної культури» [1, с. 65]. До відома, Вікентій Шандор – суспільно-політичний діяч та людина, яка отримала диплом юриста в Карловому університеті на ім'я громадянина Підкарпатської Русі та більш як 50 років очолював товариство українських русинів. Як висновок щодо його твердження, розвиток початкового та середнього шкільництва на Закарпатті ішов часово рівнобіжно з розвитком освіти в Європі. І, як наслідок, в 1671 році в місті Мукачево була відкрита перша початкова школа, навчання якого проводилося на рідній українській мові [1, с. 93].

Продовженням даного процесу стало і те, що в 1791 році в Ужгороді була відкрита перша на Закарпатті учительська семінарія, яка підготувала значну кількість вчителів для нашого краю. Варто відмітити також і те, що мало хто з розвинених народів Європи мав в той час таку організовану систему шкільництва, яку мали карпатські русини.

Мабуть, варто нагадати і той факт, що наш край на 147 років скоріше ніж Київська Русь прийняв християнство. Адже нас хрестили рівноапостольні Кирило і Мефодій, а розвиток релігії в краї просто був неможливий без певних освітніх знань відповідної групи населення, яка не могла би просто прочитати ті чи інші церковні писання.

Проте, що на Закарпатті освіта була на належному рівні, свідчить і той факт, що через рік після заснування Карлівського університету (1805 рік), професорський склад – А.І. Дубровича, К.П. Павлевич і двоє брати Біловичі були направлені в наш край для розвитку європейської системи початкової та середньої освіти. Документи того часу свідчать, що на Закарпатті вже тоді існувало понад 300 шкіл в яких

працювали кваліфіковані та досвідчені вчителі. Правда залишався і той факт, що багато вчених та вчителів з нашого народу залишили свій край від'їхавши в інші країни Західної Європи, так як на Закарпатті в окремі періоди велася жорстока боротьба проти мадяризації. Проте, все ж таки, впродовж багатьох століть тут були представники місцевого духовенства, які дбали про розвиток писемництва і шкільництва. Будівництво в краї церков і монастирів можна ототожнювати з розвитком перших освітніх і культурних центрів.

На сьогодні вже є добре відомий той історичний факт, що перший угорський король Стефан Баторі (997-1032 рр.) у своїх грамотах вимагав, щоб при кожній церковній парафії були створені школи. І тому можна стверджувати, що саме в ті часи система шкільної освіти і почалась зароджуватись в нашій краї. Проте, необхідно відзначити і те, що освіта розвивалася в досить важких умовах.

У середині 18 століття в Мукачеві була відкрита богословська школа, частина випускників якої ставала вчителями сільських шкіл. Учителів випускали і монастирські школи, що функціонували для прикладу також в Мукачеві. Розвиток народних шкіл в краї активізувався в 70-х рр. 18 століття в селах та містах, що дало можливість сформувати шкільний округ. В Ужгороді було відкрито чотирьохкласну взірцеву школу, кращі учні якої проходили спеціальну п'ятимісячну практику і ставали вчителями народних шкіл.

Але вже в 19 столітті шкільні справи у Закарпатському краї почали занепадати, так як угорська держава почала не виділяти кошти на освіту, а сільські общини не мали змогу утримувати школи. В результаті такого становища, руські школи збереглися лише у Великих Лучках, Комятах, Великій Копані та Терембі.

В 19 столітті зміни в освіті розпочалися лише після подій 1848-1849 рр. В 1868 р. в краї вже функціонували 268 шкіл з русинською мовою навчання. Відбулися певні зміни й в організації середньої освіти: були відкриті гімназії в Ужгороді, Мукачеві, Берегові, в яких навчалось більше 700 учнів, з яких 200 були русинами українцями.

Таким чином, наш край являв навіть в історичній ретроспективі проєвропейський стан розвитку навчальних процесів. Тому, можемо стверджувати, що розвиток освіти в краї був позитивним і мабуть навіть дуже успішним, що безумовно вплинуло на подальше його майбутнє, позитивний вплив якого зберігається і у наш час.

Список використаних джерел

1. Вікентій Шандор. Закарпаття – історично-правовий нарис від IX ст. до 1920 р. – Publishid Garpatation Allian. Inc. New Jozla, 1992

ШЕЛЕМБА Г.І,
БРИЖАК Н. Ю.,
Мукачівський державний університет, Україна

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК ПРОВІДНА ІДЕЯ ДІЯЛЬНОСТІ НУШ

Педагогіка партнерства – це простір дитинства, який будується на засадах рівності, діалогу, співпраці, прийняття. Вона є складовою концепції Нової української школи, спрямованої на те, що включає систему методів і прийомів

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>